

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

BẢO ĐỊNH GIANG

Đường giải phóng

TẬP THƠ

Văn thơ yêu nước Nam Bộ

THƠ VĂN

Trong mỗi trái tim

THƠ VĂN

Ca dao Bảo Định Giang

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

BẢO ĐỊNH GIANG

Đường giải phóng

TẬP THƠ

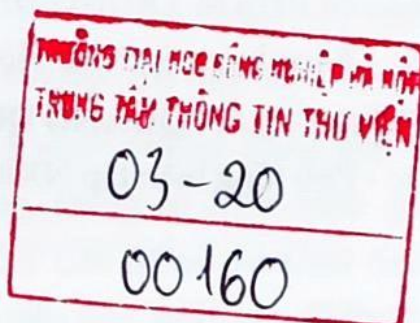
Văn thơ yêu nước Nam Bộ

THƠ VĂN

Trong mỗi trái tim

THƠ VĂN

Ca dao Bảo Định Giang

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án

“Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước” (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

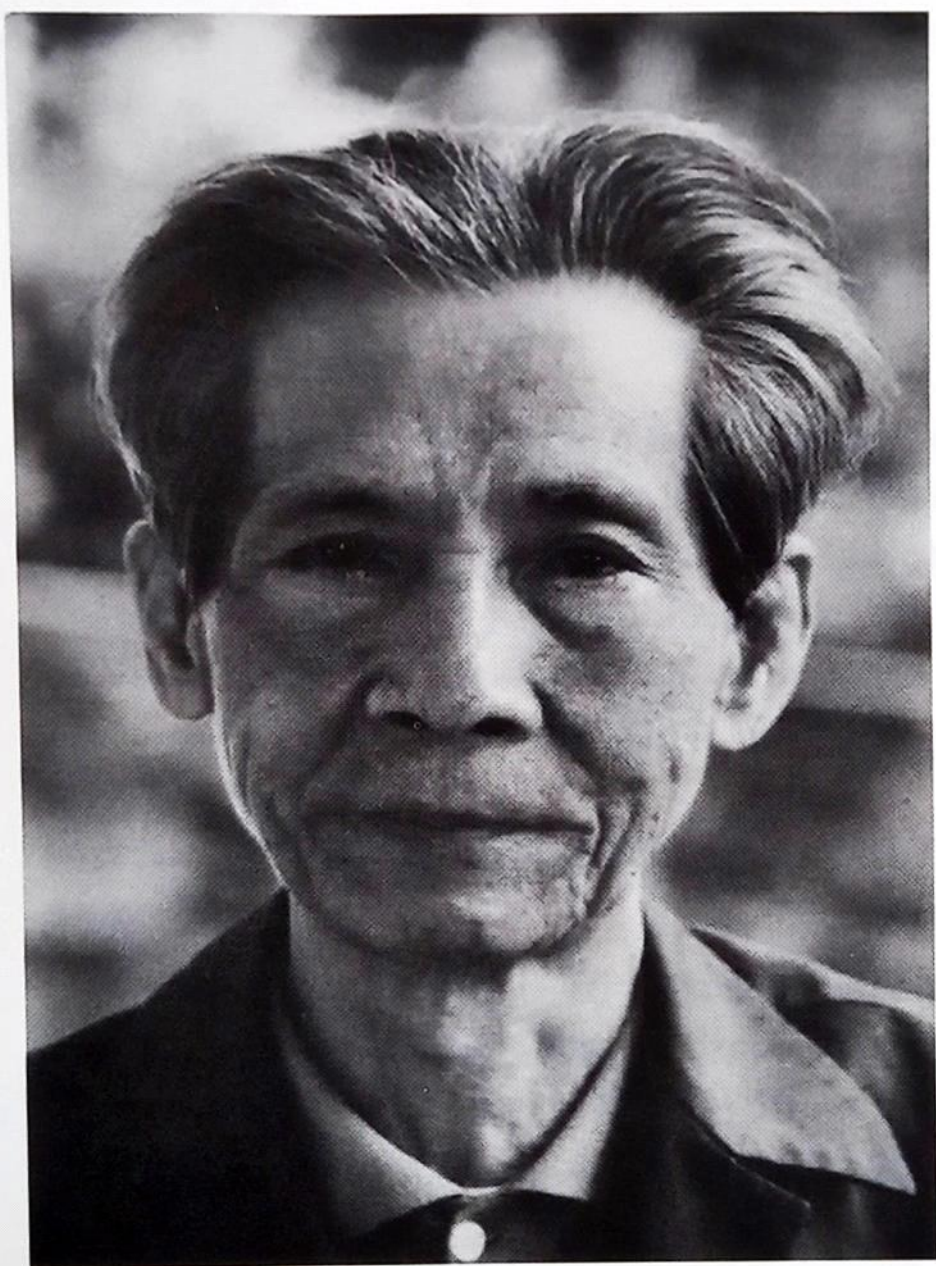
Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: “Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước”. Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà thơ
BẢO ĐỊNH GIANG
(1919 - 2005)

TIỂU SỬ

Họ và tên khai sinh:

Bảo Định Giang tên thật là Nguyễn Thanh Danh, sinh năm 1919, tại xã Mỹ Thiện, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang. Ông còn có các bút danh khác là Nguyễn Thanh, Thu Thủy, Văn Kỹ Thanh, Nguyễn Tịnh Hà. Là Đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam, Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam (1957). Bảo Định Giang mất năm 2005, thọ 87 tuổi.

VÀI NÉT VỀ QUÁ TRÌNH HỌC TẬP, CÔNG TÁC, SÁNG TÁC:

Bảo Định Giang xuất thân trong gia đình địa chủ phá sản. Từ năm 1939 ông kết hợp với bác sĩ Dương Tấn Tươi sáng lập Hội Khuyến học tỉnh Mỹ Tho.

Trong thời kỳ chống Pháp ông hoạt động thông tin, báo chí ở chiến trường Đông Nam Bộ. Ông đã từng kinh qua các chức vụ: Phó Tổng thư ký Hội Văn nghệ Việt Nam, Vụ phó Vụ Văn nghệ Ban Tuyên huấn Trung ương, Tổng biên tập báo Văn nghệ, Phó Chủ tịch Hội Văn nghệ Dân gian Việt Nam, Chủ tịch Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật thành phố Hồ Chí Minh, Tổng biên tập báo Văn nghệ thành phố Hồ Chí Minh.

TÁC PHẨM CHÍNH ĐÃ XUẤT BẢN:

Bảo Định Giang đã xuất bản trên 30 tác phẩm gồm ca dao, thơ, kịch bản, nghiên cứu phê bình. Tiêu biểu là: *Đường giải phóng* (thơ, 1977); *Đêm huyền diệu* (thơ, 1985); *Sen đồng* (thơ, 1990); *Ca dao Bảo Định Giang* (1990); *Đảng - lời nguyện* (thơ, 1991); *Trong mỗi trái tim* (thơ, 1993 - Giải thưởng ủy ban Toàn quốc Liên hiệp các hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam); *Thuyền chở đạo* (thơ, 1994); *Hả dạ* (kịch, 1949); *Lục Vân Tiên, Kiều Nguyệt Nga* (kịch bản phim, 1990); *Thơ, văn yêu nước Nam Bộ nửa cuối thế kỷ XIX* (nghiên cứu, 1962); *Những ngôi sao sáng trên bầu trời văn học Nam Bộ nửa sau thế kỷ XIX* (nghiên cứu, 1990); *Văn nghệ - một thời để nhớ* (sưu tầm, 1996).

GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC:

Nhà thơ Bảo Định Giang không những để lại cho độc giả một khối lượng văn thơ đồ sộ của một thời cầm súng chiến đấu, ông còn là người cống hiến nhiều công lao trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Từ những công lao ấy, nhà thơ Bảo Định Giang đã được nhận nhiều phần thưởng cao quý của Nhà nước như Huân chương độc lập hạng II, Huân chương chiến công hạng III, Huân chương chống Mỹ cứu nước hạng I...

Năm 2000, ông đã nhận giải thưởng Nhà nước về Văn học nghệ thuật..

Đường giải phóng

TẬP THƠ

DƯ ĐỒ TỔ QUỐC

Thức mãi đêm dài không chớp mắt
Năm canh tâm sự những mơ màng
Dư đồ Tổ quốc ôi! tha thiết
Đã mấy nghìn năm một núi sông.

Đây Hồ Hoàn Kiếm một thời xưa
Thành cũ Thăng Long ngọn Tháp Rùa
Dĩ vãng vẫn còn in dấu vết
Gươm thiêng một chiếc vững triều vua.

Sông Nhị ai khơi dòng nước chảy
Núi Nùng ai đã nhọc công xây?
Cháu con dù có chia trăm ngã
Cắt rốn chôn rau nhớ chốn này.

Một dải Hoành Sơn vững vạn đời
Đèo Ngang bóng xế ánh vàng phai
“Dừng chân đứng lại, trời non nước” ⁽¹⁾
Tiếng cuộc nghìn xưa xé ruột ai...

Réo rắt dòng Hương giọng hữu tình
Đêm đêm còn nhớ điệu Nam Bình?
Tiếng chuông Thiên Mụ ngôi chùa cổ
Lay tỉnh hồn ai trống trở canh.

Đỉnh Ngự chiều hôm mây phủ trắng
Bâng khuâng thương tiếc một thời xuân
Bảy mươi tư tuổi nghìn tâm sự:
“Thiên hạ hà nhân bất thức quân?” ⁽²⁾

Dòng nước Đồng Nai chảy lượn quanh
Ôm tròn làng xóm biết bao tình
Trăm năm “hào khí” thường quy tụ
Dưới rặng dừa xanh bóng mát xanh.

⁽¹⁾ Câu thơ của Bà Huyện Thanh Quan.

⁽²⁾ Câu thơ của cụ Phan Bội Châu.

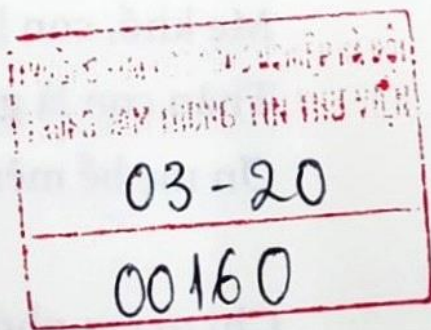
Nước quện phù sa sông Cửu Long
Đôi bờ xanh mướt: lúa mênh mông
Vườn xoài rợp bóng, quê ta đó
Một phút đời chân phút chạnh lòng.

Đây mũi Cà Mau mòm đất xa
Khai hoang lập nghiệp nhớ người xưa
Quản bao nước mắt, mồ hôi đổ
“Mười cảnh Hà Tiên” khéo điểm tô!

Ngành dặm giang sơn vốn nước nhà
Bốn nghìn năm lẻ một ông cha
Bốn nghìn năm lẻ chung hồn nước
Biết mấy thương yêu, mấy đậm đà.

Nhìn mãi dư đồ mà thổn thức
Mà thêm căm giận lũ tham tàn
Phen này dù chết ta cam chết
Thể giữ vuông tròn đất Việt Nam!

*Tỉnh lý Mỹ Tho, tháng 9-1945, sau khi đọc lời hăm dọa
của tướng Anh: Gờ-ra-xây, rải từ máy bay xuống thành phố.*

MỤC LỤC

• LỜI NHÀ XUẤT BẢN.....	7
• TIỂU SỬ	11
ĐƯỜNG GIẢI PHÓNG	13
Dư đồ Tổ quốc.....	15
Chị ơi chị!	18
Có những mùa xuân.....	20
Em không buồn nữa.....	22
Chợ Cái Mít.....	24
Phơi phới	27
Mẹ già bên sông.....	28
Tết tôi.....	29
Ngày xuân nhớ Người.....	31
Bài học chiến trường.....	32
Mùa ô môi.....	36
Chờ đón nhau.....	37
Tình Tháp Mười.....	38
Vui Tết	39
Kết quả.....	40

Tải gạo tiếp tế miền Đông.....	41
Tứ tranh.....	42
Đừng khóc nữa!.....	43
Nhớ Nam Bộ.....	46
Thương má.....	48
Tiếng đàn thần diệu.....	49
Những trang sách quý.....	50
Cra-cốp.....	53
Có nghe lòng ta ca.....	56
Truyền thêm sức.....	59
Đã gặp em rồi.....	60
Qua một bãi bom B.52.....	62
Bài ca du kích.....	63
Nguyễn Chí Thanh.....	64
Mùa chiến công.....	65
Sánh bước ta đi.....	66
Gạo ở Trường Sơn.....	68
Nhạc của lòng ta.....	70
Lực sĩ.....	72
Chiếc gậy mây.....	73
Đường giải phóng.....	75
Gửi An-giê-la Ê- vít.....	77
Bên những nghĩa sĩ Cần Giuộc vô danh.....	81
Đất nước vào xuân.....	84
Hẹn đến vành đai.....	86

Nhìn về quê mẹ.....	88
Cánh đồng quê tôi.....	93
Sau ba mươi năm xa cách.....	94
Hoa 46.....	95
Đẹp mùa trăng.....	96
Thời gian và màu sắc.....	97
Thời gian và không gian.....	98
VĂN THƠ YÊU NƯỚC NAM BỘ.....	99
Lời giới thiệu.....	101
Cùng bạn đọc.....	141
Nguyễn Đình Chiểu.....	143
Chạy giặc.....	146
Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc.....	147
Văn tế Trương Định.....	153
Điều Trương Định.....	160
Điều Phan Tòng.....	166
Văn tế lục tỉnh nghĩa sĩ trận vong.....	171
Thảo thử hịch.....	178
Dương Từ, Hà Mậu.....	186
Ngư tiều y thuật vấn đáp.....	191
Khuyết tên.....	204
Gia Định thất thủ.....	204
Khuyết tên.....	208
Hịch kêu gọi nghĩa binh đánh Tây.....	208
Khuyết tên.....	218

Hịch Trương Định.....	218
Khuyết tên.....	225
Điều Nguyễn Hữu Huân.....	225
Thập nguyệt thập thất nhật, thừa Lễ bộ nghiêm tấn hậu, cưỡng bệnh mạn chí tứ thủ.....	229
Bệnh trung.....	234
Tội định.....	236
Chính nguyệt nhị thập nhất nhật di tống Thừa Thiên ngục tỏa cấm.....	238
Đoàn Tính lâm hành bả tửu vi biệt tẩu bút dữ chi.....	244
Kiến bắt nhân lại, nhân thoại cổ hương tiêu tức.....	246
Lục nguyệt thập ngũ dạ nguyệt hạ tác phụng ký chư cổ nhân.....	248
Con muỗi.....	250
Cái cối xay.....	251
Câu cá.....	252
Con rận.....	254
Con cóc.....	255
Con cua.....	256
Cuộc bút chiến giữa Cử Trị và Tôn Thọ Tường.....	257
Nguyễn Thông.....	284
Ký Hồ cư sĩ Huân Nghiệp.....	287
Văn Nguyễn Duy Định Biên tán lý.....	289
Long Thành, Phước Tuy đồ trung cảm hoài.....	291
Đặng Vĩnh Long thành lâu.....	293

Biệt vong đệ lữ phần	295
Thuật cảm	297
Hàm Thuận cảm hoài.....	302
Thôn Cư Dạ văn điệu thanh thâm ai	303
Phóng giá cô	305
Độc Tùng Đường “Thu hoài” chi tác, nhân thứ kỳ vận.....	307
Thư hoài thị Dinh Điền phó sứ Bùi Bá Xương.....	309
Phụng họa Vân Lộc Lại bộ thượng thư Tống hành nguyên vận (Ất Hợi)	311
Phụng Giản Vân Lộc Nguyễn Tuân Thúc nội các.....	315
Tống nội tử Ngô Vũ Khanh Nam quy.....	321
Tư Châu quá Nguyễn Tử Mỹ.....	324
Nghĩa trùng phú.....	325
Câu chuyện yếm quý.....	332
Truyện bốn người.....	338
Truyện Phan Văn Đạt.....	339
Truyện Trương Định.....	343
Truyện Hồ Huân Nghiệp	349
Bùi Hữu Nghĩa	354
Viếng mộ cụ Thủ Khoa Nghĩa.....	359
Đáp bài “Tự thuật” của Tôn Thọ Tường.....	361
Câu cá.....	363
Cây vông.....	364
Cây bần	366

Bị giam ở Vĩnh Long.....	367
Đũa bếp.....	368
Thân Bao Tư tổng Ngũ Tử Tư.....	369
Ngũ Tử Tư xuy tiêu	369
Quá Hà Âm cảm tác.....	371
Quan Công thất thủ Hạ Bì.....	372
Ngoạ bịnh ngâm thi.....	374
Tự thuật.....	375
Tức sự	377
Huỳnh Mẫn Đạt.....	379
Chó già.....	383
Cây dừa.....	384
Mưa đêm.....	385
Chiêu Quân xuất tái.....	387
Lão kỹ quy y.....	389
Điếu Nguyễn Trung Trực	392
Khuyết tên.....	395
Quan hùng dũng.....	395
Khuyết tên.....	397
Không đề.....	397
Khuyết tên.....	400
Mộ nghĩa sĩ Thuộc Nhiều (Mỹ Tho)	400
Nguyễn Văn Lạc.....	403
Nhớ Học Lạc.....	405
Ông làng hát bội.....	406

Tạ hương đăng.....	408
Con tôm	409
Ngồi trăng.....	410
Chó chết trôi.....	412
Ăn tiên lâu ở Mỹ Tho.....	413
Thuộc Nhiều tức cảnh.....	415
Mỹ Tho tức cảnh.....	416
Tức cảnh ban chiều.....	417
Nguyễn Hữu Huân	418
Cây bắp.....	421
Trong lúc bị đày.....	422
Khi được thả về.....	423
Mang gông.....	424
Hồ Huân Nghiệp.....	426
Lâm hình thời tác.....	426
Phan Tòng.....	428
Giã vợ.....	428
Tú Tuyền	430
Chiêu Quân cống Hồ.....	430
Bùi Hữu Tú.....	432
Hồ ly.....	432
Nhiều Mân.....	434
Tôn phu nhân quy Thục.....	434
Bùi Thoại Tường.....	436
Biên Hòa phong cảnh.....	436

Lê Quang Chiêu	437
Vịnh cây mai ở chùa Cây Mai.....	438
Họa lại 10 bài “Tự thuật” của Tôn Thợ Tường.....	440
Chó cắn trộm.....	442
Con bò.....	443
Đá gà.....	444
Khóc quan tổng đốc Cái Bè.....	445
Song Thanh.....	447
Đá Vọng phu.....	447
Mai Đằng Phan.....	449
Con chó	449
Trịnh Hoài Nghĩa.....	451
Lăng mẫu tống sứ thơ.....	451
Nhiều Tâm.....	453
Lăng mẫu tống sứ thơ (họa nguyên vận)	453
Đá gà.....	454
Khuyết tên.....	456
Chim lồng cá chậu.....	456
Khuyết tên.....	458
Tô Vũ.....	458
Khuyết tên.....	460
Con dê.....	460
Khuyết tên.....	462
Vịnh Nguyệt Nga.....	462
Khuyết tên.....	464

Đi xâu.....	464
Khuyết tên.....	466
Dại khôn.....	466
Khuyết tên.....	468
Ông Táo mới.....	468
Khuyết tên.....	470
Ông Táo cũ.....	470
Khuyết tên.....	472
Khóc mấy người chết treo.....	472
Khuyết tên.....	474
Mẹ gà con vịt.....	474
Khuyết tên.....	475
Cối xay.....	475
Khuyết tên.....	476
Ông thượng Nguyễn.....	476
Khuyết tên.....	477
Ăn trái nhớ kẻ trồng cây.....	477
Phụ lục: Một số thơ văn Trung Bắc có quan hệ đến thời sự Nam Kỳ nửa sau thế kỷ XIX.....	479
Tùng Thiện Vương.....	480
Độc Nguyễn Đình Chiểu điều nghĩa dân tử trận quốc ngũ văn.....	480
Mai Am.....	483
Độc điều nghĩa dân tử trận văn.....	483
Nguyễn Xuân Ôn.....	486

Khóc nghĩa sĩ.....	486
Khóc Thủ Khoa Huân.....	486
Quá Bình Thuận lập tam hộ, trung dạ đình trú cảm tác.....	487
Nguyễn Tư Giản.....	490
Tổng Tỷ bộ Nguyễn Hy Phần dự cáo quy Khánh Hòa.....	490
Tổng Nguyễn Hy Phần quy Bình Thuận.....	492
Lê Khắc Cần.....	497
Văn tế các tướng sĩ đánh giặc Pháp bị tử trận.....	497
Phạm Thanh.....	505
Văn tế vua tế lễ các tướng sĩ đánh giặc Pháp tử trận.....	505
Đặng Đức Tuấn.....	510
Tự tích việc đạo nước Nam văn.....	510
Khuyết tên.....	513
Hiệu triệu sĩ dân.....	513
Khuyết tên.....	515
Vịnh Thủ Khoa Huân.....	515
Bảng kê sách báo tham khảo.....	517
TRONG MỖI TRÁI TIM.....	521
Cùng bạn đọc.....	523
Đêm xuân lặng nhìn ảnh Bác.....	525
Mạnh bước đi lên.....	526
Đi lên tiếp tục hành trình.....	527

Đời còn Bác đây!.....	529
Ấm nắng vườn ta.....	531
Cảm hứng mùa xuân.....	532
Thuyền chở đạo.....	533
Tự vấn.....	537
Ai cho ta vậy?.....	540
Nhân quả.....	542
Yêu sao đời chị!.....	544
Một niềm tin.....	546
Mặt trời Lê-nin.....	547
Xuân đến sớm.....	550
Trọn đời vì nước, vì dân.....	553
Chị Ba.....	555
Ấm cúng.....	558
Cây cội, nước nguồn.....	560
Có Bác.....	561
Đường xa có Bác.....	562
Chào năm mới.....	563
Hợp mặt ngày xuân.....	565
Gửi bạn Tây Ninh.....	566
Chùm thơ năm mới.....	567
Mừng ngày sinh của Đảng.....	569
Nhìn gian nhà gỗ.....	571
Bác Hồ trong mỗi trái tim.....	573
Vẽ tranh Bác Hồ.....	584

Vài mẩu chuyện về Bác Hồ với văn nghệ miền Nam thời chống Mỹ.....	593
Đối với tôi là những bài học lớn.....	604
CA DAO BẢO ĐỊNH GIANG	609
<i>Độc Ca dao Bảo Định Giang</i>	611
Đồng Tháp Mười (1945-1950).....	669
Miền Đông Nam Bộ (1951-1953).....	730
Hậu phương lớn (1955-1975).....	746
Sài Gòn sau giải phóng (1975-1989).....	772
Thay lời bạt	875